

2. Коломинський Н. Л. Розвиток особистості учнів допоміжної школи. [Електронний ресурс] / Н. Л. Коломинський // Спеціальна психологія. Тексти. Частина I / За ред. М. П. Матвеевої, С. П. Миронової. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 1999. – 158 с. Режим доступу: <http://library.rehab.org.ua/ukrainian/psicho/kolominsky>

УДК 376.1-056.264-053.4:615.851.4

Н. М. Іващенко

магістрант спеціальності
«Корекційна освіта. Логопедія»

Л. Л. Стахова

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри логопедії
Сумський державний педагогічний
університет ім. А. С. Макаренка

ВИКОРИСТАННЯ СНЮЗЛЕНТЕРАПІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ І КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті розглядається методика використання сенсорної кімнати (кімнати «Снюзлен»), яка дає змогу впливати на розвиток сенсорної системи дитини ще на ранньому етапі її формування та розвитку.

В статье рассматривается методика использования сенсорной комнаты (комнаты «Снюзлен»), которая дает возможность влиять на развитие сенсорной системы ребенка еще на раннем этапе ее формирования и развития.

The article examines a methodology of sensory room using. This methodology gives an opportunity to effect on a sensory system of a child starting from earlier stages of it forming and development.

Ключові слова: мовленнєві порушення, сенсорний розвиток, сенсорна інтеграція, снюзлен терапія, обладнання сенсорної кімнати.

Ключевые слова: речевые нарушения, сенсорное развитие, сенсорная интеграция, снюзлен терапия, оборудование сенсорной комнаты.

Key words: speech disorders, sensory development, sensory integration, snoozelen therapy, equipment of sensory room.

Постановка проблеми. Мовленнєвий розвиток дитини – вагома складова її

нервово-психічного та емоційного здоров'я. Недорозвинення та вади мовлення, що виникають у ранньому дитинстві порушують інтелектуальний розвиток дитини, її здатність до комунікації, негативно позначаються на особистості, а в подальшому житті спричиняють соціальну дезорієнтацію різного ступеня [1]. Тому корекція мовленнєвих порушень є однією з важливих складових корекційно-розвиваючого процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ідея штучної стимуляції сенсорного сприймання вперше виникла в Голландії на початку 70-х років ХХ століття у вигляді технології снюзлен [4]. Спочатку вона була призначена в основному для дітей з порушеними здібностями до навчання та використувувалась як спосіб проведення дозвілля. Згодом одними із найактивніших користувачів сенсорних кімнат стали реабілітологи Великобританії. У 1980 р. в Англії були відкриті перші «сенсорні кімнати», що дозволяли маленькому пацієнту відчувати себе в повній безпеці, а отже, й сприяти розвитку рухових і психічних навичок.

Діапазон застосування сенсорних кімнат значно поширювався. Вони стали незамінними під час реабілітування людей як з фізичними, так і психологічними та психоемоційними проблемами.

Зараз кількість сенсорних кімнат у світовій практиці обчислюється тисячами – у Європі, Азії, США і Канаді [5].

В Україні значного досвіду у використанні сенсорних кімнат, розвитку методики роботи з ними та адаптації міжнародного досвіду у цій сфері набули співробітники Центру «Майбутнє» (м. Одеса), Сумського обласного центру соціальної реабілітації дітей-інвалідів [6], відділення психоневрології Сумської обласної дитячої клінічної лікарні, Дніпропетровського обласного психолого-медико-педагогічного центру, Українського медичного центру реабілітації дітей з органічним ураженням нервової системи МОЗ України (м. Київ) та в інших центрах.

Мета статті – висвітлити актуальність використання снюзлен терапії для розвитку і корекції мовлення у дітей молодшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Для

повноцінного розвитку дитини важливим є стан сенсорних систем. Якщо малюк навчиться повною мірою сприймати об'єкти, предмети, явища що його оточують, то йому буде легше «входити» в навколишнє середовище. Сенсорне виховання передбачає збагачення чуттєвого досвіду через удосконалення роботи усіх видів аналізаторів: слухового, зорового, тактильно-рухового, дотикового [3]. Саме через систему рецепторів надходить інформація з навколишнього світу, перероблюється та трансформується в певні процеси. Відхилення в різних частинах сенсорних систем призводить до функціональних чи органічних порушень в роботі внутрішніх органів. Саме тому, сенсорна інтеграція за допомогою такого засобу як «сенсорна кімната», широко використовується за кордоном серед інших новітніх інтегральних реабілітаційних технологій.

Сенсорна кімната (також темна кімната, кімната «психологічного розвантаження», кімната «Снюзлен», мульти-сенсорна кімната) – це спеціально створене середовище з різних видів стимуляторів. До них відносяться проектори спеціальних ефектів, світлові трубки, фіброоптичні волокна, що мерехтять, сухі басейни, спеціальна музика, різні світлові, звукові і тактильні настінні панелі тощо. Мозок активізується через стимуляцію базових почуттів – зору, слуху, нюху, дотику, вестибулярних і інших рецепторів, розвивається саморегулювання процесів збудження і гальмування.

Завдяки цьому, снюзлентерапія як метод сенсорної інтеграції, є безмедикаментозним методом профілактики, лікування та реабілітації.

В спокійній «чарівній», «добрій» обстановці сенсорної кімнати у дітей створюється відчуття захищеності, спокою, відновлюється емоційний комфорт, знімається тривога, досягається релаксацийний ефект, формується здатність відчувати власне тіло. В сенсорній кімнаті діти не піддаються ніяким тискам зовні і відчують себе в повній безпеці, що сприяє розвитку психічних процесів (пам'яті, уваги, мислення, сприймання), органів відчуттів, вестибулярного апарату,

корекції особистісних якостей та емоційно-вольової сфери. Окрім того, сенсорна кімната забезпечує швидке встановлення позитивного емоційного контакту між дитиною та дорослим, тим самим підвищуючи рівень довіри та поваги до дорослого та налаштовує дитину на ефективну та результативну роботу.

Заняття в сенсорній кімнаті проходять в ігровій формі по підгрупах й індивідуально та розраховані на дітей з різними нозологіями: ДЦП, вади мовлення, розумова відсталість, поведінкові розлади, ранній дитячий аутизм та інші. Більшість дітей, які відвідують заняття в сенсорній кімнаті – це діти із різними формами ДЦП, із розладами мовлення та поведінки.

Ігри та ігрові вправи, етюди, що проводяться в сенсорній кімнаті, сприяють корекції типологічних особливостей поведінки та взаємодії дітей в групі.

В сенсорній кімнаті можна з успіхом проводити ігри, вправи з метою закріплення, систематизації, уточнення активного словника за лексичними темами, а також розвиток тактильних відчуттів, зорового сприймання, дрібної моторики (бесіди, читання художніх творів, віршів, вивчення коротких віршів, загадок; імітація рухів тварин, птахів, комах, природних явищ; доторкнувшись до різноманітних поверхонь в сенсорній кімнаті, діти зіставляють свої відчуття з певними явищами, потім називають його).

Таким чином, заняття в сенсорній кімнаті з використанням різноманітних завдань, ігрових вправ, етюдів, ігор – одна із важливих форм корекційного впливу на дітей з порушеннями мовлення, що сприяє розвитку комунікативних навичок, відпрацюванню позитивних якостей характеру.

Обладнання сенсорної кімнати.

Сухий басейн.

Сухий басейн використовується як для релаксації, так і для активних ігор. Лежачи в басейні, дитина може прийняти позу, що відповідає

стану його м'язового тону, і розслабитися. При цьому постійний контакт всієї поверхні тіла з кульками дає можливість краще відчувати своє тіло й створює м'який масажний ефект, забезпечуючи глибоку м'язову релаксацію. М'які стінки басейну й пластмасові кульки служать безпечною опорою для тіла, що особливо важливо для дітей з руховими порушеннями. Такий вплив сприяє зниженню рівня психоемоційної напруги й корекції рівня тривожності. У басейні можна рухатися, міняти положення тіла, «плавати» у кульках. Такі дії сприяють розвитку координації рухів у просторі. Якщо на басейн направити джерело мінливого світла, то в його променях міняється й колір кульок, що стимулює зорові відчуття й сприйняття дитини.

Аквалампа (дитячий дзеркальний куточок з бульбашковою колоною).

Така колона – основний і невід'ємний елемент темної сенсорної кімнати. Вона ефективна для стимуляції зорових і тактильних відчуттів. Безпечне кутове дзеркало, поміщене за колоною з бульбашками, візуально збільшує простір, а м'яка платформа, що оточує колону, дозволяє зручно розташуватися поруч і відчувати тактильно й зорово її добродійний терапевтичний вплив: заспокоїтися, розслабитися, налаштуватися на позитивну взаємодію з навколишнім середовищем.

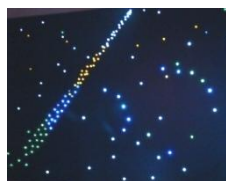
Проектор спрямованого світла та дзеркальна куля.

При одночасній роботі даних приладів виникає ефект нескінченної безлічі відблисків, що нагадують падаючий сніг або «сонячних зайчиків». У сполученні зі спокійною музикою ці відблиски створюють відчуття казки, героями якої стають ті, хто перебуває в сенсорній кімнаті. Додатковий ефект створюється при автоматичній зміні кольорів променями, спрямованих на дзеркальну кулю. Прилад активно використовується

в процесі проведення релаксаційних вправ, а також занять з фантастичних казкових сюжетів, стимулюючи зорове сприймання, розвиваючи увагу.

Панно «Зоряне небо».

Панно «Зоряне небо» – важлива складова інтерактивного середовища темної сенсорної кімнати. При взаємодії з панно в дитини виникає відчуття, нібито він доторкається рукою до зірок. Панно знаходить застосування в розвиваючій і корекційній роботі для стимуляції тактильно-візуальних відчуттів, просторових уявлень, розвитку сприймання, уваги, а також зниження рівня психоемоційної та м'язової напруги.

Музичний центр + набір музичних дисків.

Музика може підвищувати або знижувати тонус мускулатури, робити знеболіюючий вплив, підсилювати імунні реакції. Її сприятливий вплив на нейроендокринну систему допомагає переборювати стан самотності, поліпшує психоемоційний стан, підвищує соціальну активність, полегшує формування нових відносин і установок; допомагає розвивати слухове сприймання; створює психологічний комфорт.

Дзеркальні панно.

Дзеркальні панно дозволяють розширити навколишній простір навколо встаткування сенсорної кімнати й підсилити вплив світлових ефектів. Також дзеркала сприяють:

- ✓ розвитку візуального сприйняття власного тіла;
- ✓ міміки й пантоміміки;
- ✓ розвитку вміння виражати різні емоційні стани;
- ✓ формуванню впевненості в собі.

Оптоволоконна лампа «Чарівна квітка».

Використовується для стимуляції зорового сприймання, концентрації уваги, розвитку творчої уваги.

Спостереження за зміною кольорів робить стимулюючий розслаблюючий вплив при проведенні релаксаційних вправ.

Для кожної дитини заняття в сенсорній кімнаті є відгуком на її внутрішнє бажання до повноцінного розвитку.

Чарівний світ сенсорної кімнати не залишає байдужим нікого.

Висновки. Отже, використання новітньої методики – снюзелетерапії, дає змогу впливати на розвиток сенсорних систем дітей ще на ранньому етапі її формування та розвитку. Це забезпечує нормальне функціонування всіх процесів організму маленького пацієнта, і як наслідок успішне «входження» до соціуму. Бо, коли дитина може повно та якісно охарактеризувати предмети, що її оточують, висловити свої думки, бажання в доступній формі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дмитро Молчанов. Сучасні можливості ранньої діагностики та корекції порушень мовлення у дітей або навіть немовляти консультація логопеда? // медична газета Здоров'я України, лютий 2012 р – №1. – 59 с.
2. Левицький В. Е. Особливості кореляції розвитку особистості підлітка від наявності дизартрії // Проблеми сучасної психології: Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. – Вип. 11. – Кам'янець Подільський: Аксіома, 2011. – 992 с.
3. Матиева Л. А. Сенсорное воспитание детей с отклонениями в развитии: Сборник игр и игровых упражнений (Специальная психология.) / Л. А. Матиева, Э. Я. Удалова. – М.: Издательство «Книголюб», 2007. – 120 с.
4. Практическое руководство по работе дневного центра и организации занятости для людей с умственной отсталостью в Украине / Под ред. К. Таннерт-Сагассер, Н. Майоровой. – Київ. : Видавничий дім «КМ Академія», 2005.
5. Современные технологии в коррекционно-педагогической работе с детьми / Литвак В. А. Психолог дневного стационара // Республиканское Объединение по реабилитации и восстановительному лечению детей-инвалидов. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://logopedy.ru/portal/logoped-literature/logoped-article/87-logoped-current.html>

6. Сумський обласний центр соціальної реабілітації дітей-інвалідів: Відділення педагогічного супроводу [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://kid.sumy.ua>

УДК 376.1-056.264-053.4:316

А. І. Кравченко

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри логопедії,

І. В. Кравченко

викладач кафедри логопедії,
Сумський державний педагогічний
університет ім. А.С.Макаренка

ЗАСТОСУВАННЯ СНЮЗЕЛЕН-ТЕРАПІЇ ПРИ ЗАЙКАННІ

У статті розглядається застосування снюзелен-терапії при зайканні яка передбачає сенсорну стимуляцію людини. Застосовується спеціальні релаксаційні вправи, що позитивно впливають на емоційну сферу дітей.

В статье рассматривается применение снюзелен-терапии при заикании, которая предусматривает сенсорную стимуляцию человека. Применяются специальные релаксационные упражнения, которые позитивно влияют на эмоциональную сферу детей.

The usage of snyuzelen-therapy in stammer which implies on men sensorial. Stimulation is considered in the active. Special relaxational exercises what influence positively on children emotional sphere are used.

Ключові слова: зайкання, снюзелен-терапія, релаксація, корекційно-логопедична робота.

Ключевые слова: заикание, снюзелен-терапія, релаксація, корекційно-логопедическа робота.

Key words: stammer, snyuzelen-therapy, relaxation, correctional-speech therapy.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку нашого суспільства кількість осіб із зайканням кожного року збільшується. Саме тому слід звернути увагу на підвищення стану корекційно-логопедичної роботи серед осіб із зайканням, що є актуальною проблемою сьогодення. Це передбачає постійний пошук та розробку інноваційних засобів корекційно-логопедичного впливу. Аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури та досвіду роботи логопедів-практиків засвідчив, що одним з